

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.003.02.2019

Pan
Dawid Klimczak
Prezes Zarządu
ENEA Trading Sp. z o. o.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Efektywność i oszczędność wydatków ponoszonych przez producentów energii elektrycznej
na zaopatrzenie w węgiel kamienny

P/18/066

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	ENEA Trading sp. z o.o. z siedzibą w Świerżach Górnych, 26-900 Kozienice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dawid Klimczak, Prezes Zarządu Spółki od 1 marca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja postanowień umowy o współpracy w obszarze paliw produkcyjnych przez ENEA Trading Sp. z o.o. w zakresie zaopatrzenia i rozliczenia dostaw węgla kamiennego na rzecz Spółki Enea Wytwarzanie Sp. z o.o. w Świerżach Górnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2018, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontrolerzy	– Dionizy Beda, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/47/2019 z dnia 5 marca 2019 r. – Wojciech Machowicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/46/2019 z dnia 5 marca 2019 r. – Marek Sikora, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/48/2019 z dnia 5 marca 2019 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółka rzetelnie wywiązywała się ze zobowiązań umownych dotyczących zaopatrzenia i rozliczenia dostaw węgla kamiennego na potrzeby Elektrowni Kozienice.

Dostawy węgla, w przeważającej części, realizowano w oparciu o umowy wieloletnie zawarte z krajowymi dostawcami, które zabezpieczały interes Elektrowni, umożliwiając dochodzenie ewentualnych roszczeń z tytułu opóźnień w dostawach, nieodpowiedniej jakości węgla oraz niezgodności ilościowych. Rozliczenia wtórne z dostawcami prowadzono rzetelnie, zgodnie z warunkami zawartych umów.

Spółka prowadziła monitoring cen węgla zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

W 2017 i 2018 r., trudności związane z ograniczeniem zdolności wydobywczych polskich kopalń oraz problemy logistyczne związane z remontem linii kolejowej nr 7 [...]TP³, w obliczu konieczności zapewnienia zapasów na poziomie wymaganym przepisami prawa, doprowadziły do interwencyjnego zakupu węgla z importu, w cenach znacznie przekraczających ceny węgla od stałych dostawców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja postanowień umowy o współpracy w obszarze paliw produkcyjnych przez ENEA Trading Sp. z o.o. w zakresie zaopatrzenia i rozliczenia dostaw węgla kamiennego na rzecz Spółki Enea Wytwarzanie Sp. z o.o. w Świerżach Górnych

1. Umowa o współpracy w obszarze paliw produkcyjnych

W dniu 27 grudnia 2013 r. pomiędzy spółkami: Enea Wytwarzanie S.A. (poprzednik prawny obecnej Spółki Enea Wytwarzanie Sp. z o.o.), a Enea Trading Sp. z o.o. z siedzibą w Świerżach Górnych została zawarta umowa, na mocy której Enea Trading Sp. z o.o. zobowiązała się świadczyć, w imieniu i na rzecz Enea Wytwarzanie, usługi:

1. zarządzania procesem zaopatrzenia Enea Wytwarzanie w paliwa produkcyjne, polegające na:

[...]TP

2. zarządzania poziomem zapasów paliw produkcyjnych, polegające na:

[...]TP

Załącznikiem do umowy był *Regulamin współpracy* obejmujący tzw. *Procedury współpracy obszarowej* obejmujące:

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Z wystąpienia pokontrolnego wyłączono informacje stanowiące **tajemnicę przedsiębiorcy**, na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.). W dalszej części wystąpienia fragmenty zawierające informacje podlegające wyłączeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy oznaczono jako: [...]TP.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

[...]TP

(akta kontroli str. 6-8)

[...]TP

Obecnie, z inicjatywy Enea Trading, podjęto prace zmierzające do uzgodnienia pomiędzy Enea Wytwarzanie a Enea Trading regulaminu współpracy obu spółek, obejmującego w szczególności aktualizację procedur współpracy międzyobszarowej”.

(akta kontroli str. 9-13)

2. Bieżący monitoring cen rynkowych węgla

W latach 2017-2018 ENEA Trading Sp. z o.o. prowadziła monitoring cen węgla. Pracownicy dwóch komórek organizacyjnych⁵ prowadzili analizy rynku krajowego i zagranicznego, dotyczące węgla w zakresie monitorowania bieżących indeksów cenowych. Podstawowymi wskaźnikami dotyczącymi rynku polskiego był indeks PSCMI⁶ pozyskiwany za pośrednictwem Giełdowej Platformy Informacyjnej, publikowane przez katowicki oddział Agencji Rozwoju Przemysłu wskaźniki cen zbytu (loco kopalnia) węgla energetycznego sprzedawanego w kraju oraz publikowane ceny węgla energetycznego przez Agencję Rynku Energii S.A. w *Europejskim Biuletynie Cenowym Nośników Energii*. Analizy cen węgla na rynku światowym opierały się głównie na indeksach cen⁷ z portów ARA⁸ portu Richards Bay. W 2017 r. zespoły analityczne z Enea Trading i Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. opracowały wspólnie model analizy wolumenowo-cenowej polskiego i światowego rynku węgla kamiennego w horyzoncie do 2040 r. Opracowane raporty i prognozy przechowywane na dyskach sieciowych Spółki, przekazywane były za pomocą poczty elektronicznej do wskazanych pracowników i Zarządu Spółki ENEA Trading oraz upoważnionych pracowników w Spółce ENEA Wytwarzanie.

Dyrektor Departamentu Zarządzania Portfelem wyjaśnił, że „od 2018 r. w Spółce ENEA Trading został uruchomiony proces mandatowania, tj. opracowanie i obieg dokumentów wspierających zakup węgla na pokrycie pozycji otwartej dla źródeł wytwórczych GK ENEA. Same mandaty umożliwiały negocjowanie i zawieranie transakcji z kontrahentami.”

(akta kontroli str. 14-17)

3. Wybór dostawców węgla i analizy opłacalności zakupu węgla

W Spółce nie obowiązywały regulacje wewnętrzne dotyczące zasad wyboru dostawców węgla.

Zastępca Dyrektora Departamentu Operacji Rynkowych wyjaśnił, że „zaopatrzenie Elektrowni Kozienice od wielu lat, m.in. ze względu na skalę dostaw, podstawowo realizowane jest w oparciu o umowy wieloletnie z największymi krajowymi (i państwowymi) producentami węgla. Gwarantuje to stabilność i niezawodność, stanowiące najważniejsze kryteria wyboru dostawców. Kolejnymi czynnikami wyboru dostawców są: techniczna przydatność oferowanego węgla, jego cena jednostkowa, wolumen oraz ogólne warunki dostaw. Podstawowe znaczenie, jako kryterium, ma również możliwość jego dostarczenia (przewozu) z określonych kierunków dostaw

⁵ Biuro Zarządzania Portfelem Węgla i Biomasy i Biuro Analiz Długoterminowych.

⁶ Polish Steam Coal Market Index Polski Indeks Rynku Węgla Energetycznego.

⁷ Z kontraktów spot oraz cen w kontraktach długoterminowych.

⁸ Amsterdam, Rotterdam i Antwerpia.

i konkretnych stacji nadania, czyli istnienie „czynnych” umów transportowych, obejmujących potencjalnych dostawców, a zawieranych z odpowiednim wyprzedzeniem przez Enea Wytwarzanie Sp. z o.o. (Elektrownia Kozienice) w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych.

W przypadku braku pokrycia całości zapotrzebowania przez wolumeny dostarczane w ramach kontraktów wieloletnich, Departament Operacji Rynkowych przeprowadza dodatkowe postępowania zakupowe.

Sposób przeprowadzenia postępowania zakupowego, uzależniony jest od aktualnej sytuacji rynkowej – w szerokim rozumieniu. To znaczy od możliwości dotychczasowych kontrahentów, zarówno po stronie wydobywczej, jak i jakościowej, aktualnej sytuacji podażowej u innych krajowych producentów i dostawców, podaży węgla na rynku krajowym oraz sytuacji cenowej. Brane są również możliwości techniczne przewoźników.

Należy podkreślić, że decyzja o zakupie w pierwszej kolejności ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa produkcji, czyli zapewnienie odpowiedniego poziomu dostaw i zapasów.

Informacja o potrzebie kontraktacji dodatkowych dostaw jest następstwem analiz przeprowadzanych przez Departament Optymalizacji Portfela w Enea Trading Sp. z o.o., a dotyczących przewidywalnej (planowanej) produkcji energii elektrycznej brutto w dalszej części roku, portfela zawartych umów oraz stopnia realizacji dostaw w ich ramach, przewidywanego zużycia węgla w pozostałym okresie roku, uzyskania pożądanego poziomu zapasów w każdym z miesięcy, z uwzględnieniem stycznia roku przyszłego (dla stycznia wymagany jest najwyższy poziom zapasów, przyrost z grudnia na styczeń jest znaczący i następuje skokowo), jak też średniej przybliżonej jakości węgla.

Na bazie ww. danych przy uwzględnieniu informacji od dostawców o ewentualnych problemach z wydobywaniem, które mogą przełożyć się na stopień realizacji zawartych umów, danych logistycznych na temat ewentualnych trudności z przewozem węgla – remonty, ograniczenia na trasach PKP PLK, trudności z realizacją umów po stronie przewoźników itp., podejmowana jest decyzja o terminie i sposobie zakupu”.

(akta kontroli str. 18-20)

4. Struktura dostaw węgla

W okresie objętym kontrolą, Enea Trading zakupiła na potrzeby Elektrowni Kozienice łącznie [...]TP tys. ton węgla za [...]TP zł:

- w 2017 r. – [...]TP tys. ton za kwotę [...]TP zł, od sześciu dostawców krajowych i jednego pośrednika, sprzedającego węgiel z importu;
- w 2018 r. – [...]TP tys. ton za kwotę [...]TP tys. zł, od czterech dostawców krajowych i dwóch pośredników, sprzedających węgiel z importu.

Największym dostawcą węgla do Elektrowni Kozienice jest Lubelski Węgiel BOGDANKA S.A.⁹, [...]TP

Udział pozostałych dostawców wynosił odpowiednio:
[...]TP

(akta kontroli str. 21-29)

⁹ Zwana dalej: LWB.

5. Parametry jakościowe dostarczanego węgla

Optymalne parametry paliwa węglowego podawanego do instalacji kotłowych w EC Kozienice to:

[...]TP

Jak zaznaczył Dyrektor ds. Produkcji Elektrowni Kozienice, kotły OP 650 stosowane w blokach B 1 – B 8 projektowane były na zakres wartości opałowej 23 000 kJ/kg (+/-10%), a więc do wartości opałowej 25 320 kJ/kg. Kupowany węgiel może odbiegać od tych parametrów z uwagi na proces składowania węgla na placach magazynowych, gdzie następuje proces jego uśrednienia poprzez mieszanie.

(akta kontroli str. 30-31)

Określona w umowach na lata 2017-2018 wartość opałowa zakontraktowanego węgla w zdecydowanej większości mieściła się w przedziale 20 000-24 000 kJ/kg.

Spółka zawarła jednakże umowy na zakup węgla o parametrach nie mieszczących się w ww. przedziale. I tak:

[...]TP

(akta kontroli str. 32-35)

Zastępca Dyrektora Departamentu Operacji Rynkowych wyjaśnił, że „decyzje w przedmiocie kontraktowania i wykorzystania węgla o zróżnicowanej jakości są konsultowane w ramach bieżącej współpracy Enea Trading ze służbami technicznymi Enea Wytwarzanie Sp. z o.o.

Dostawy tego rodzaju węgla były także uwzględniane w planach i harmonogramach dostaw na kolejne okresy. Przez wzgląd na trudną sytuację rynkową i znaczenie dla podmiotów Grupy Kapitałowej Enea w zakresie zaopatrzenia w węgiel na szczeblu Grupy został uruchomiony projekt pn. „Mieszanie asortymentu niskokalorycznego węgla z miałem w lokalizacjach Enea Elektrownia Połaniec S.A. i Enea Wytwarzanie Sp. z o.o.”

Zgodnie z postanowieniami *Umowy o współpracy*, umowy lub aneksy były zawierane przez Enea Trading, w imieniu i na rzecz Enea Wytwarzanie Sp. z o.o., po uprzednim uzyskaniu opinii radcy prawnego Enea Wytwarzanie do projektu umowy lub aneksu.

Zastępca Dyrektora Departamentu Operacji Rynkowych wyjaśnił, że uzasadnienie dla zawierania umów/aneksów na dostawy węgla o ww. parametrach wynikało z nw. uwarunkowań rynkowych:

- brak dostępności węgla krajowego, w szczególności spełniającego optymalne parametry jakościowe (20 000 – 24 000 kJ/kg), pogłębione trudnościami geologicznymi w kopalniach dostawców i trudną sytuacją logistyczną w związku z modernizacją linii kolejowych, które wymusiły konieczność poszukiwania alternatywnych źródeł zaopatrzenia,
- trudności logistyczne w dostawach związane z zamknięciem linii kolejowej nr 7

[...]TP

[...]TP

- ryzyko niedotrzymania wymaganego przepisami poziomu zapasów węgla wywołanego ww. przyczynami, a przez to narażenie Enea Wytwarzanie

na kary z tego tytułu nakładane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki,

- zmiany daty rozruchu nowobudowanego bloku energetycznego nr 11, powodujące konieczność stałego utrzymania odpowiednio dużego zapasu węgla,
- niewielka ilość węgla, w stosunku do całego wolumenu, o jakości wykraczającej poza optymalny przedział jakościowy, przez co średnia jakość kupowanego, jak i rozchodowanego ze składowiska węgla (Q_{r}) mieściła się w optymalnym przedziale dla instalacji kotłowych Elektrowni Kozienice,
- powszechnie stosowana w energetyce praktyka mieszania węgla różnej jakości (blending) celem uzyskania optymalnych parametrów jakościowych, jak też obniżenia ceny węgla,
- niska cena sortymentów mułowych węgla przy jednoczesnym gwałtownym wzroście cen węgla na rynku krajowym (wskaźnik PSCMI1) i światowym (wskaźnik ARA):

Okres	PSCMI ¹ [zł/GJ]	ARA [USD/t]
I kw. 2017	8,89	81,12
II kw. 2017	9,13	76,29
III kw. 2017	9,30	86,40
IV kw. 2017	9,54	93,31
I kw. 2018	10,48	87,53
II kw. 2018	10,81	89,57
III kw. 2018	11,26	99,01
IV kw. 2018	11,22	92,82

- wpisanie działań Enea Wytwarzanie w politykę ekologiczną państwa w zakresie ograniczenia zużycia mułów przez odbiorców indywidualnych (zagospodarowanie mułów w elektrowniach wyposażonych w odpowiednie instalacje redukujące emisje).

(akta kontroli str. 36-74)

6. Zakup węgla pochodzącego z importu

[...]TP

Wyjaśnienia dotyczące uzasadnienia ekonomicznego umów zawieranych z pośrednikami zawarto w pkt 7.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

7. Umowy na dostawy węgla kamiennego i ich realizacja

[...]TP

Zgodnie z prognozą zapasów węgla po 10 miesiącach 2017 r., w oparciu o obowiązującą metodologię wyliczania zapasów obowiązkowych, która została zmieniona w dniu 21 stycznia 2018 r., po dokonaniu uzgodnień z URE i zawarciu aneksu do umowy przesyłowej z PSE S.A., bez dostaw [...]TP poziom zapasu węgla

na blokach 1-10 wyniósłby w grudniu 2017 r. 504 897 t wobec 527 165 t oraz wymaganych 571 096 t w styczniu 2018 r.

[...]TP

Podobne ryzyko niedotrzymania zapasów powstało w IV kwartale 2018 r. i I kwartale 2019 r. Zgodnie z prognozą zapasów węgla przygotowaną przez Biuro Zarządzania Portfelem Węgla i Biomasy z dnia 21 sierpnia 2018 r., w konserwatywnym wariantcie, prognozowany zapas węgla wynosiłby w grudniu 2018 r. – 284 831 t, przy wymaganym 722 186 t, a w styczniu 2019 r. – 295 252 t przy wymaganym 782 369 t. Mitygacja ryzyka niedotrzymania wymaganego zapasu węgla mogła nastąpić wyłącznie poprzez zakup węgla od innych podmiotów.

W przypadku niedotrzymania wymaganego poziomu zapasów węgla na Spółkę może zostać nałożona kara w wysokości do 15% rocznych przychodów w poprzednim roku podatkowym.

[...]TP

(akta kontroli str. 80-87)

2. W umowach na dostawy węgla przewidziano kary umowne za niedostarczony w terminie lub nieodebrany węgiel (np. w kwartale, w roku) w wysokości: [...]TP wartości netto niedostarczonej lub nieodebranej wartości węgla wg bazowej klasy jakościowej.

W umowie na dostawę mułu z dnia 29 grudnia 2017 r. [...]TP określono karę umowną w wysokości [...]TP wartości nieodebranego lub niedostarczonego mułu, jednak nie więcej niż [...]TP

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

3. W umowach ze wszystkimi dostawcami węgla określono kary umowne (upusty) za dostarczenie węgla poniżej parametrów granicznych określonych w umowach. W umowach z [...]TP, prawo do naliczenia kary umownej w wysokości [...]TP wartości netto rzeczywistej danej partii węgla przysługiwało w przypadku obniżenia wartości opałowej za każde rozpoczęte [...]TP poniżej parametrów granicznych.

W umowach z pozostałymi dostawcami węgla, prawo do naliczania kar umownych przysługiwało za każde rozpoczęte [...]TP wartości opałowej poniżej wartości granicznej, w wysokości [...]TP wartości netto danej partii węgla w deklarowanej klasie zbytu.

W umowie na dostawę mułu zawartej [...]TP przewidziano prawo do naliczania kary umownej w wysokości [...]TP wartości netto danej partii węgla za każde rozpoczęte [...]TP wartości opałowej poniżej [...]TP

Prawo do naliczania kar umownych za przekroczenie zawartości popiołu, [...]TP powyżej parametrów granicznych, przysługiwało w wysokości [...]TP

Za przekroczenie zawartości siarki [...]TP powyżej wartości parametrów granicznych przysługiwało prawo do naliczania kar umownych [...]TP wartości netto rzeczywistej danej partii węgla.

Ponadto, w umowach z [...]TP przewidziano prawo do naliczania kar umownych za dostawy węgla, w których stwierdzono przekroczenia maksymalnego wymiaru ziarna [...]TP

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

4. W umowie [...]TP zapisano, że podstawą do ustalenia ilości dostarczonego węgla jest wskazanie wagi w elektrowni.

W umowach z pozostałymi dostawcami ustalono, że podstawą do określenia masy węgla jest wskazanie wagi sprzedającego podane w liście przewozowym.

W umowie [...]TP przyjęto, że w przypadku gdy wskazanie wagi elektrowni wykaże różnicę [...]TP to do rozliczeń partii węgla przyjmuje się wskazanie wagi kupującego.

Strony ustaliły również, że kupujący będzie raz w tygodniu przysyłał sprzedającemu zestawienie wyników przeważenia oraz wyniki pomiarów jakościowych poszczególnych dostaw. W przypadku, gdy miesięczne sumaryczne różnice wag sprzedającego i kupującego przekraczają [...]TP strony przeprowadzą analizę rozkładu ważenia.

W umowie [...]TP ustalono, że jeżeli różnica wag sprzedającego i kupującego zawiera się [...]TP to podstawą rozliczeń jest średnia arytmetyczna ze wskazań ich wag. W przypadku różnicy wag przekraczającej [...]TP do rozliczeń przyjmuje się wskazanie wagi kupującego [...]TP

W umowach [...]TP ustalono, że w przypadku gdy różnica między masą deklarowaną przez sprzedającego, a zważoną u kupującego [...]TP do rozliczenia danej partii przyjmuje się średnią arytmetyczną z wag sprzedającego i kupującego.

Natomiast w umowie [...]TP przyjęto, że w przypadku różnicy przekraczającej [...]TP Strony przeprowadzą postępowanie reklamacyjne, celem ustalenia przyczyn rozbieżności. Jeżeli przyczyny różnic nie zostaną ustalone, podstawą dokonania rozliczeń ilościowych jest średnia arytmetyczna wskazań wag sprzedającego i kupującego.

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

5. [...]TP

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

6. [...]TP

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

7. [...]TP

(akta kontroli str. 32-35, 88-93)

8. [...]TP

(akta kontroli str. 94-95)

9. [...]TP

(akta kontroli str. 96-97)

10. [...]TP

Zastępca Dyrektora Departamentu Operacji Rynkowych wyjaśnił, że „w okresach poprzedzających ogłaszanie przetargów na wykonanie usługi przewozu węgla na kierunku „śląskim” (zarówno w 2017 r., jak i w 2018 r.), jak też w trakcie ich realizacji, występowały duże trudności zaopatrzeniowe na krajowym rynku węgla energetycznego i w dostępności taboru. Dlatego, pomimo posiadania w tamtych okresach umów na dostawy węgla [...]TP braliśmy pod uwagę fakt, że obydwaj wymienieni producenci mogą nie być w stanie dostarczyć ilości węgla wymaganych przez Elektrownię Kozienice i zajdzie konieczność jego dokupienia. Dlatego ET prowadziła rozmowy z innymi potencjalnymi dostawcami. Głównie z tego względu w dokumentacji postępowania na zakup usługi transportowej, jak i załączonym wzorze umowy oraz w umowie realnie funkcjonującej z wyłoniłym później przewoźnikiem,

wymieniliśmy te podmioty jako znanych nam potencjalnych dostawców węgla, od których mogłyby w ramach zawartej umowy, być realizowane przyszłe przewozy węgla.

Za rozszerzeniem listy podmiotów objętych postępowaniem i umową na świadczenie usługi transportu węgla przemawiały dodatkowo inne przesłanki:

- kopalnie śląskie poddawane były procesom restrukturyzacji, co wielokrotnie wiązało się z przeniesieniem majątku do spółek biorących udział w restrukturyzacji,
- kopalnie należące do w/w spółek leżą w tej samej aglomeracji, co i kopalnie podstawowych dostawców,
- w przypadku możliwości nabycia węgla z w/w kopalń umowa pozwalała na natychmiastowe podjęcie odbioru węgla, bez konieczności wszczynania dodatkowego, długotrwałego postępowania,
- w postępowaniu prowadzonym oddzielnie na małe ilości węgla bez wątpienia uzyskano by oferty z wyższymi cenami, w szczególności w okresie 2017-2018, charakteryzującym się niedostatkami taboru”.

(akta kontroli str. 100-102)

8. Realizacja zawartych umów

1. Podstawą dokumentowania dostaw od poszczególnych dostawców były następujące dokumenty: list przewozowy, dokument przyjęcia składu pociągu od przewoźnika lub dostawcy przesyłki, protokół ważenia pociągu, sprawozdanie z badania oraz faktura.

(akta kontroli str. 103-123)

2. W kontroli przeanalizowano wszystkie dostawy węgla, które zostały przyjęte do Elektrowni Kozienice w maju i w czerwcu 2017 r. oraz w maju i w czerwcu 2018 r. Analiza faktur i listów przewozowych wykazała, że dane w nich zawarte były ze sobą zgodne i zawierały elementy określone w obowiązujących przepisach prawa oraz w umowach z dostawcami.

(akta kontroli str. 103-123)

3. W przypadkach powodujących niemożliwość dostaw węgla ma poziomie wynikającym z zawartych umów, dostawcy informowali o tym fakcie, np.:

[...]TP

Ponadto, trudności logistyczne związane z zamknięciem linii kolejowej nr 7 spowodowały konieczność przesunięcia dostaw [...]TP t węgla z 2017 r. na 2018 r.

(akta kontroli str. 40-69, 84-87)

5. Na podstawie analizy dokumentacji 900 dostaw węgla¹⁰ (łącznie 2.144,3 tys. ton¹¹ za kwotę [...]TP zł) do Elektrowni Kozienice w czterech miesiącach (maj i czerwiec 2017 r. i 2018 r. ustalono, że dostawy były rozliczane zgodnie z umowami. Dostawy węgla były udokumentowane poprzez: faktury, listy przewozowe, certyfikaty jakości węgla, PZ-przyjęcie zewnętrzne, badań laboratoryjnych próbek oraz raporty z ważenia u odbiorcy. W oparciu o powyższą dokumentację ustalono, że dla każdej dostawy dokonywano sprawdzenia ilości węgla z faktury z wynikami ważenia, porównania parametrów jakościowych węgla określonych w umowie z parametrami kopalni i odbiorcy. W przypadkach zaistnienia różnic przekraczających określone wartości dopuszczalnych odchyłek dokonywano wyliczenia średnich parametrów z badań dostawcy i odbiorcy i na tej podstawie dokonywano ustalenia klasy

¹⁰ Po 218 i 223 dostawy w maju 2017 r. i 2018 r. oraz 205 i 254 dostawy w czerwcu 2017 r. i 2018 r.

¹¹ maj 2017 r. – 527,8 tys. ton za [...]TP zł; czerwiec 2017 r. – 492,1 tys. ton za [...]TP tys. zł; maj 2018 r. – 526,4 tys. ton za [...]TP zł; czerwiec 2018 r. – [...]TP ton za [...]TP tys. zł.

dostarczonego węgla wg. parametrów zaokrąglonych zgodnie z warunkami umowy, korygowano cenę jednostkową i wyliczano wartość dostawy według warunków umowy.

Ustalono, że wartość fakturowa 900 dostaw węgla wynosząca [...]TP zł, na skutek ustalenia średnich parametrów węgla z badań dostawców i odbiorcy, została skorygowana do [...]TP zł, czyli o 1,7%, w tym:

- w maju 2017 r. spośród 218 dostaw w 210 ustalono bonifikaty na łączną [...]TP zł i 8 dopłat na kwotę [...]TP zł,
- w czerwcu 2017 r. spośród 205 dostaw, w 166 ustalono bonifikaty na łączną kwotę [...]TP zł, 38 dopłat na kwotę [...]TP zł, a w jednej dostawie nie było różnicy.
- w maju 2018 r. spośród 223 dostaw w 35 ustalono bonifikaty na łączną kwotę [...]TP zł i 24 dopłaty na kwotę [...]TP zł, a w 164 dostawach nie było różnic.
- w czerwcu 2018 r. spośród 254 dostaw, w 53 ustalono bonifikaty na łączną kwotę [...]TP zł, 14 dopłat na kwotę [...]TP zł, a w 187 dostawach nie było różnicy.

[...]TP

(akta kontroli str. 103)

6. W okresie objętym kontrolą prowadzono postępowania reklamacyjne ilościowe i jakościowe z dostawcami węgla.

[...]TP

Wyniki ponownych analiz próbek kontrolnych były podstawą przyjęcia parametrów do rozliczeń.

[...]TP

Wyniki ponownych analiz próbek kontrolnych były podstawą przyjęcia parametrów do rozliczeń.

(akta kontroli str. 124-299)

8. W kontroli sprawdzono miesięczne rozliczenia wtórne z tytułu dostaw węgla do Elektrowni Kozienice w okresach: maj – czerwiec 2017 r. oraz maj – czerwiec 2018 r.

Ustalono, że Enea Trading wywiązywała się z obowiązków umownych i obowiązków informacyjnych wobec dostawców, co do ilości oraz jakości dostarczonego węgla oraz wystawiała faktury korygujące.

W maju 2017 r. w wyniku rozliczeń wtórnych od dwóch dostawców uzyskano bonifikatę w kwocie [...]TP zł, natomiast wartość należnej dopłaty dla dwóch innych dostawców wyniosła w tym okresie [...]TP zł.

W czerwcu 2017 r. w wyniku rozliczeń wtórnych od dwóch dostawców uzyskano bonifikatę w kwocie łącznej [...]TP zł, natomiast wartość należnej dopłaty dla czterech innych dostawców wyniosła w tym okresie [...]TP zł.

W maju 2018 r. w wyniku rozliczeń wtórnych od czterech dostawców uzyskano bonifikatę w kwocie łącznej [...]TP zł, natomiast wartość należnej dopłaty dla czterech innych dostawców wyniosła w tym okresie [...]TP zł.

W czerwcu 2018 r. w wyniku rozliczeń wtórnych od czterech dostawców uzyskano bonifikatę w kwocie łącznej [...]TP zł, natomiast wartość należnej dopłaty dla dwóch innych dostawców wyniosła w tym okresie [...]TP zł.

(akta kontroli str. 25-29, 103-123)

W umowach zawartych [...]TP zawarto zapis, że kupujący będzie raz w tygodniu przysyłał sprzedającemu zestawienie wyników przeważenia oraz wyniki pomiarów jakościowych poszczególnych dostaw. Na podstawie badania dostaw w okresach: maj-czerwiec 2017 oraz maj-czerwiec 2018, ustalono, że Enea Trading Sp. z o.o. rzetelnie wywiązywała się z tego obowiązku.

(akta kontroli str. 350-355)

9. W okresie 2017-2018 Enea Trading nie dochodziła kar umownych z tytułu realizacji umów na dostawy węgla.

(akta kontroli str. 360-361)

10. W okresie 2017-2018 wystąpił jeden przypadek zapłaty odsetek od nieterminowej zapłaty należności za dostarczony węgiel. W dniu 27 kwietnia 2017 r. zapłacono 34,51 zł na rzecz [...]TP na podstawie noty odsetkowej z dnia 29 marca 2017 r. Płatność wynikała z zapłaty należności za dostarczony węgiel dokonanej 4 dni po terminie wymagalności.

(akta kontroli str. 360, 362-363)

11. Z tytułu realizacji umowy o współpracy w obszarze paliw produkcyjnych w zakresie dotyczącym Elektrowni Kozienice, Enea Trading otrzymywała wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości [...]TP

(akta kontroli str. 364)

12. W 2017 r. średni koszt zakupu 1 GJ energii chemicznej (wraz z kosztami transportu) wynosił 9,53 zł. W podziale na dostawców przedstawiał się następująco:

[...]TP

W 2018 r. średni koszt zakupu 1 GJ energii chemicznej (wraz z kosztami transportu) wynosił 10,53 zł. W podziale na dostawców przedstawiał się następująco:

[...]TP

(akta kontroli str. 23-24)

Wyjaśnienia na temat kosztów zakupionego węgla zamieszczono w pkt 7.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Spółka rzetelnie wywiązywała się z obowiązków określonych w *Umowie o współpracy* w obszarze zaopatrzenia Enea Wytwarzanie w paliwa produkcyjne.

Umowy zawierane z dostawcami węgla zabezpieczały interesy Elektrowni Kozienice i umożliwiały dochodzenie ewentualnych roszczeń. Zakontraktowany węgiel spełniał wymagania jakościowe urządzeń kotłowych zainstalowanych w Elektrowni.

Przewoźnicy węgla zostali wyłonieni w przetargach nieograniczonych przeprowadzonych zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 13/06/ 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektora
Wiesław Motyka

Kontrolerzy
Dionizy Beda
Doradca techniczny

/-/

/-/

Wojciech Machowicz
Doradca prawny

/-/

Marek Sikora
Starszy inspektor kontroli państwowej

/-/